

Jumalateenistus Nõos P, 07.06.20 kell 11.00, Kolmainupüha

Lektsioonid: Ef 4:1–6; Jh 15:1–10

Pihikõne: Trk 1:7

Jutlus: Ii 37:21–24

Laulud: 193 (1–5); 142 (1–3, 4); 1 (2–4); 388 (1–6)

Kui nüüd ei nähta valgust, mis hiilgab pilvedes, siis puhub tuul ja toob selguse. Põhja poolt tuleb kuldne hiilgus – Jumala ümber on hirmuäratav aupaiste. Kõigevägevam – temani me ei jõua, tema on suur jõult ja rikas õigusest, tema ei riku õigust. Seepärast peavad inimesed teda kartma, tema ei vaata kedagi, kes on enese meelest tark.

Tänane kirjakoht pärineb niisiis Iiobi raamatust, täpsemalt sellest osast, milles kõneleb vaga mehe Iiobi kannatusi nähes neljast sõbrast viimane, buuslane Eliihu.

Eliihu on salapärane tegelane. Ta tuleb justkui märkamatu juurde, algul ja lõpul teda ei mainita. Kuid tema, ehkki aastailt seltskonna noorima kõne, on kõige asjatundlikum ja, nagu on öelnud Uku Masing, võtab Jumalalt, kes kohe pärast teda Iiobi raamatus ise kõnelema hakkab, justkui sõnad suust.

Niisiis paistab Eliihu olevat nagu ingel, kes teab taevasi asju õigesti, erinevalt kolmest ülejäänud Iiobi sõbrast, kes ei saa üldse aru, kuidas Jumala loodud maailmas asjad käivad.

Nõnda näib, et Iiobi raamatus on kirjeldatud Jumalat ja inimese erinevaid suhteid temasse. Iiobi kolm sõpra Eliifas, Bildad ja Soofar, kes kõigepealt järjekorras sõna võtavad, sümboliseerivad justkui inimest, kes usub, et Jumal on olemas, kuid projitseerib omaenese maailmapildi Jumalale. Ühest küljest on see muidgi inimlik, kuid teisest küljest ei anna Jumala tegevusele Loojana ja Loodu valitsejana väärilist au ja kiitust.

Näiteks võiks sellisele jumalasuhtele tuua ehk alates valgustusajast järjest süveneva sekulariseerunud maailma jumalapildi: Jumal muutub järjest sarnasemaks inimesele, kuni selleni välja, et 20. sajandil kujutatakse Jumalat kärkeerituna valge habemega ja öösärgis vanamehena, kes istub pilve peal ja vaatab alla inimeste peale.

Iiob sümboliseerib aga usklikku inimest, kes elab oma elus läbi küll suuri kannatusi, kuid ei murdu, sest ta usaldab piiritult Jumalat: nagu ütleb laulusalm „Mis Jumal teeb, on ikka hea, ta tahtmine on õige“. Oma südames ja isegi sõnades võib ta Jumala tegevuse vastu protesteerida, kuid mitte kunagi niivõrd, et võidelda Jumala õiguse vastu tegutseda täpselt nii, nagu Jumalale meeldib.

Selliseid inimesi on maailmas ikka olnud, ka nimetatud valgustusaja pärandit kandvas maailmas. Võib-olla väljendavad seda suhtumist erinevad kristlikud äratusliikumised, mis otsivad, ja enda arvates ka leiavad, Jumalaga vahetumat suhet kui nende arvates liiga ilmalikustunud maailm või etableerunud religioon.

Kuid maailmas on ka Eliihu sarnaseid nägijaid. Nimetasin teda küll ennist ingliski, ent võib-olla on niimoodi võimalik kirjeldada ka prohveteid. Jumal annab neile teada seda, mis on tema tõeline tahtmine ja eemaldab prohvetilt inimliku rüveduse, mis takistab tal Jumala nõu õigesti ja selgesti edasi anda.

Võib-olla märkasite, et ma ei kirjeldanud inimest, kes üldse Jumalasse ei usu. Iiobi raamatus sellisest inimesest ei kõnelda. Ja ma arvan, et õigusega, sest sellist inimest polegi olemas. Kõik inimesed tunnevad Jumalat. Võib-olla selles seisnebki inimese jumalanäolisus, millest 1Ms 1 Jumala loomistöö kuuenda päeva kohta kõneleb. Ainult et mõned ajastud ja olukorrad muudavad inimesed oma jumalatunnetuse vastu ükskõikseks.

Millest see tuleb? Raske öelda. Võib-olla on siis tegu eksimisega Püha Vaimu vastu, mida mõned inimesed ja põlvkonnad on teinud ja mille kohta Jeesus ütleb Mt 12:32: „Ja kui keegi ütleb midagi Inimese Poja vastu, võib ta saada andeks, aga kui keegi ütleb midagi Püha Vaimu vastu, ei andestata talle ei sellel ega tulevasel ajastul.“

Ja võib-olla on need inimesed, kellest kõneleb apostel Paulus Rm 1:18jj: „Jah, Jumala viha ilmub taevast inimeste igasuguse jumalakartmatuse ja ülekohtu vastu, nende vastu, kes tõde hoiavad

ülekohtu kammitsais, sest et see, mida teatakse Jumalast, on nende keskel avalik, Jumal on seda neile avaldanud. Tema nähtamatu olemus, tema jäädav vägi ja jumalikkus on ju maailma loomisest peale nähtav, kui mõeldakse tema tehtule, nii et nad ei saa endid vabandada, sest et Jumalat tundes nad ei ole ülistanud ega tänanud teda kui Jumalat, vaid on oma arvamustega jooksnud tühja ning nende mõistmatu süda on jäänud pimedaks. Väites endid targad olevat, on nad läinud rumalaks...”

Ja ometi näeme, et Jumal äratab põlvkondade edasi kulgedes uued Iiobid, Eliifased, Bildadid ja Soofarid. Ning vahel laseb ta tõusta ka mõnel Eliihul, nägijal, kes kustutab veidi inimeste nalga teadete järele Jumalast, keda me kõik mingil määral tunneme, kuid keda me enamuse ajast ei suuda vääriliselt austada.

Ent siiski on veel keegi, kellest Iiobi raamat ei kõnele, kuid keda meie hästi tunneme. See on Jeesus. Kui tänases kirjakoahas nägija (või ingel!) Eliihu ütleb „Kõigevägevam – temani me ei jõua“, siis võime meie, nõdrad inimesed öelda: Eliihu eksib! Sest Jeesus on meid siiski viinud Kõigevägevamani, on oma ristisurma, ülestõusmise ja taevaminekuga avanud tee Jumala juurde. Õieti on Jeesus Kristus ise see Tee, kellesse uskudes me Kõigevägevamani jõuame.

Seda ütleb aga Eliihu õigesti, et Jumalat peavad inimesed kartma, sest „tema ei vaata kedagi, kes on enese meelest tark“. Selline suhtumine annab aluse ka usule Jeesusesse. Mitte keegi, kes peab oma õigust ülemaks kui seda, mis õpetab Jeesus, ei jõua Jumalale lähemale. Kiriklikuks kõnepruugis nimetatakse end Jumala ees rumalaks tunnistamist meelearanduseks ja kirikurahvas teeb seda igal jumalateenistusel pihitalituses.

Ent kui Jumal on inimesele kinkinud usu Jeesusesse Kristusesse – et ta on tõesti surnud ja surnuist üles tõusnud ning istub oma taevase Isa paremal käel ning tuleb kord maailma üle kohut mõistma –, siis saab inimene järsku aru Jumalast kui Kolmainsusest.

Kolmainu Jumal on spetsiifiliselt kristlik jumalakujutus ja selle tunnetamine pole võimalik mitte kellelegi, kes ei usu ei Jeesus Kristus on Issand.

Jah, skeptik võib väita, et ka Kolmainsuse on ju sünnitanud inimlik tarkus, sest Piiblis teda ei mainita: kolmainudogma on teoloogide poolt kirikukogudel vastu võetud dogma.

Kuid siiski on see selline dogma, mille, usun, on inimestele andnud Püha Vaim, Kristuse Vaim, kes sai inimestele appi tulla alles pärast seda, kui Kristus oli läinud taevasse. Ütleb ju Jeesus Jh 16:13: „Aga kui tema, Tõe Vaim, tuleb, juhib ta teid kogu tõesse, sest tema ei räägi iseenesest, vaid ta räägib, mida kuuleb, ja ta kuulutab teile tulevase asju.“

Püha Vaim on kirikukogudele ja meile andnud teadmise Kolmainsusest: et Jumal on kolm isikut, kes on üksteisest täiesti sõltumatud Jumalad, kuid et Jumal on ka üks Jumal, kellel on täiuslik ja jagamatu jumalik loomus.

Kolmainsuses on koos isa majesteetlikkus ning soov maailma karmilt ja õiglaselt valitseda. Kolmainsuses on koos Poja allaheitlikkus, ohvrimeelsus ja lõppematu armastus kõigi inimeste vastu. Ning Kolmainsuses on koos Püha Vaimu tarkus, läbinägelikkus ja suur „töövõime“ inimeste kasvatamisel Jumala poole.

Kallid sõbrad, on lõppemas pühadega poolaasta ja algamas n-ö pühadeta või kiriku poolaasta! Oleme Jumalaga tutvunud alates tema sünnist inimesena jõulude ajal, kulgenud läbi Kristuse kannatamise meie patuste eest Suurel Reedel ja tema ülestõusmise kuni taevaminekuni ja rõõmustanud lõpuks Püha Vaimu tuleku üle nelipühal.

Nüüd on meie ees võimas Kolmainsus, kes meid, tühiseid inimesi siiski lõpmatult armastab ja tahab meie elu juhtida, kuni me seisame kord tema ees kiites ja austades igavesti! Haarakem sellest võimalusest kinni!

Aamen.